

JÖNKÖPING UNIVERSITY

*School of Education and
Communication*

Mina grannar ser exakt ut som jag själv

En studie om boendesegregations påverkan på
utanförskap och gemenskap

KURS: Examensarbete 15 hp

PROGRAM: Internationellt arbete inriktning Globala Studier

FÖRFATTARE: Ellen Adolfsson, Beatrice Ruderfors

EXAMINATOR: Berndt Brikell

TERMIN: VT18

SAMMANFATTNING

Ellen Adolfsson & Beatrice Ruderfors

Antal sidor: 24

Mina grannar ser exakt ut som jag själv

En studie om boendeseigrations påverkan på utanförskap och gemenskap

Boendesegregation skapar antaganden om olika bostadsområden, antaganden som påverkar människors känsla av utanförskap och gemenskap. Två resursstarka och två resurssvaga områden i två olika städer jämförs för att undersöka respondenternas upplevelser kring utanförskap och gemenskap i respektive område. Studien bygger på två nationalekonomiska teorier, Mismatch hypotesen och Polariserings hypotesen, som förklarar uppkomsten av boendesegregation. Dessutom en kompletterande teori som diskuterar grannskapets effekter på känslan av utanförskap och gemenskap. 16 semi-strukturerade intervjuer ligger till grund för det empiriska materialet, varav 8 från resursstarka områden och 8 från resurssvaga områden. Studiens resultat visar på en starkare gemenskap mellan grannar i de resurssvaga områdena än i de resursstarka. Resultatet visar också att resurssvaga områden tillskrivs ett utanförskap, som individer boende i dessa områden inte själva upplever. 6 av 8 respondenter dementerar vid intervjuer påståenden om ett utanförskap. Avslutningsvis uppvisar studien på starkare gemenskap i samtliga områden, snarare än ett utanförskap.

Nyckelord: Boendesegregation, resursstarka områden, resurssvaga områden, utanförskap, gemenskap

Postadress

Högskolan för lärande
och kommunikation (HLK)
Box 1026
551 11 Jönköping

Gatuadress

Gjuterigatan 5

Telefon

036 - 101000

Fax

036162585

ABSTRACT

Ellen Adolfsson & Beatrice Ruderfors

Pages: 24

My neighbors look exactly like me

A study about how residential segregation affects exclusion and community

Residential segregation creates assumptions about different residential areas, assumptions that affects residents' feelings of exclusion and community. Through a comparison between 4 residential areas, 2 resourceful areas and 2 resource weak areas, in two Swedish cities this study aims to investigate respondents' experiences of exclusion and community in all 4 areas. The study is based on two national economic theories, Mismatch theory and polarization theory, which explains the appearance of residential segregation. Also, one additional theory of neighborhood effects on the feeling of exclusion and community. 16 semi-structural interviews create the foundation for the empirical data, 8 from resourceful areas and 8 from resource weak areas. The result of the study presents a stronger community among the resource weak neighbors than it does with the resourceful neighbors. The result also shows that resource weak areas are ascribed exclusion, which residents in these areas doesn't recognize. Thus, 6 of 8 respondents oppose previous claims of an exclusion. In conclusion, the study shows a stronger community in all areas, rather than an exclusion.

Keywords: Residential segregation, resourceful areas, resource weak areas, exclusion, community

Mailing Address
Högskolan för lärande
och kommunikation (HLK)
Box 1026
551 11 Jönköping

Address
Gjuterigatan 5

Telephone
036 - 101000

Fax
036162585

Tack till

Först och främst vill vi rikta ett stort tack till Länsstyrelsen i Jönköpings Län, speciellt tack till Sara Johnsson och Karin von Zweigbergk för ert stöd genom hela processen. Med er vägledning och kloka idéer har vi fått en stark grund att utgå från. Ett stort tack även till Hyresgästföreningen Sydost för kontakten med respondenter i hyresrätter. Vi vill också tacka vårt privata kontaktnät som hjälpt oss komma i kontakt med respondenter i egen ägt boende. Framförallt ett stort tack till våra respondenter som ställt upp och deltagit vid intervjuer, utan er hade studien inte varit möjlig. Era ärliga svar och öppenhet har bidragit med värdefull information inom ämnet boendesegregation. Vi känner även en stor tacksamhet till vår handledare Åsa Westermark för alla gånger du har ifrågasatt kring hur vi har tänkt, formulerat våra meningar och skrattat åt våra ordval. Med både dig och vår handledningsgrupp i ryggen har vi känt ett ovärderligt stöd. Utan er hade studien inte varit vad den är idag. Sist men inte minst vill vi skänka ett tack till varandra för ett bra och utvecklande samarbete.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställning	2
1.2 Avgränsningar	2
1.4 Disposition	3
2. Teoretiska utgångspunkter	3
2.1 Definition av boendesegregation	3
2.2 Tidigare forskning	3
2.3 Mismatch hypotesen	4
2.4 Polariserings hypotesen	5
2.5 Sociala relationer inom boendeområdet	6
3. Metod	7
3.1 Kvalitativ metod	7
3.2 Intervjuguide	8
3.3 Urval	9
3.4 Objektivitet	10
3.5 Etisk hänsynstagande	10
4. Resultat	11
4.1 Upplevt utanförskap	11
4.1.1 Resursstarka områden	11
4.1.2 Resurssvaga områden	13
4.2 En känsla av gemenskap	15
4.2.1 Resursstarka områden	15
4.2.2 Resurssvaga områden	16
4.3 Ogrundade uppfattningar	18
4.3.1 Resursstarka områden	18
4.3.2 Resurssvaga områden	19
5. Analys	20
5.1 Mismatch hypotesen	20
5.2 Polariserings hypotesen	21
5.3 Modifierad grannskapseffekt	22
6. Slutsats	23
7. Framtida forskning	24
Referenser	25
Bilaga 1. Presentation av respondenter	27
Bilaga 2. Intervjuguide	29
Bilaga 3. Informationsbrev	31
Bilaga 4. Samtycke: Deltagare	32

1. INLEDNING

Boendesegregation skapar ett uppdelat samhälle, där uppdelningen innebär en negativ påverkan på samhällets sociala interaktioner. Individer som bor i samma stad men i olika områden kan skapa förutfattade meningar om varandra och bristen på interaktion leder till fortsatta fördomar (Boverket, 2010).

Det svenska samhället har sedan länge varit segregerat, vilket många forskare har undersökt orsaker till. Tidigare forskning har fokuserat mycket på om utanförskap har ett samband med att bo i utsatta områden, som gång på gång definieras som resurssvaga (Boverket, 2010). Det faktum att det råder en bostadsbrist underlättar inte situationen (Länsstyrelsen i Jönköpings län, 2017). Ett stort nationellt projekt upprättades mellan åren 1965-1974 för att säkra tillgången av bostäder till rimligt pris för alla invånare (Sundlöf, 2008). Projektet kom att kallas för "Miljonprogrammet", och innefattade en miljon bostäder runt om i Sverige (Boverket, 2014). Trots att det upprättades olika områden med hyresrätter runt om i landet försvann inte problematiken. Områdena kom att karaktäriseras av låga priser och en överrepresentation av individer med liknande ekonomiska förutsättningar (Sundlöf, 2008).

Resultatet av uppbyggnaden av boendeområden inom till exempel, Miljonprogrammen, är att det skapar kluster med bostäder av liknande slag. Ett område kan vara främst dominerat av hyresrätter medan ett annat område främst är dominerat av egen ägt boende (Andersson, 1999). Det faktum att olika bostadsformer är upprättade i ett avgränsat område stärker påståendet att inte enbart ett område anses vara segregerat utan hela samhället. Segregationen leder till olika livsstilar, sociala sammanhang och det påverkar människors känsla av utanförskap och gemenskap (Boverket, 2010). Bostadsområden inom miljonprogrammet är ett exempel på resurssvaga områden som fortfarande kopplas ihop med kluster av hyresrätter och högre antal individer med invandrarbakgrund. Därmed inte sagt att enbart etnicitet är grunden i boendesegregation. Även ekonomiska förutsättningar spelar en viktig roll eftersom hyrorna är lägre i resurssvaga områden (Andersson, 1999). De ekonomiska förutsättningarna speglas i Sveriges placering i OECDs rapport över jämlika länder, med en sjunkande placering från första till 14 plats (Mistra Urban Futures 2014). Den sjunkande placeringen visar på vikten av fortsatt arbete kring social hållbarhet.

Områden med lägre socioekonomisk status benämns ofta som resurssvaga, dit Miljonprogrammen räknas, och tas upp i studier som områden ingen vill bo i (Boverket, 2010). För att göra en jämförande studie krävs motpolar, därför har två utpräglade resurssvaga Miljonprogramsområden (Råslätt i Jönköping och Kantarellen i Vetlanda) valts ut i kontrast till två resursstarka områden (Bymarken i Jönköping och egen ägt boende i Vetlanda centrum). I Jönköping är områdena Råslätt och Bymarken intressanta eftersom de är relativt lika i invånarantal, Råslätt med 5205 invånare (jonkoping.se, 2016a) och

Bymarken med 6852 invånare (jonkoping.se, 2016b). Dessutom representerar dessa två områden boendesegregation på lokal nivå, speciellt med tanke på hur de är antingen resursstarka eller resurssvaga. Jämförelsen mellan Vetlanda centrum och Kantarellen 1 skiljer sig desto mer. I Vetlanda centrum räknas invånarantalet till 13 700 (Fördjupad Översiktsplan för Vetlanda tätort, 2018) medan Kantarellen endast har cirka 500¹ invånare. I befolkningstäthet skiljer sig områdena åt i Vetlanda kommun, men stödjer fortfarande jämförelsen mellan resursstarka och resurssvaga områden.

Enligt Balakrishnan T.R och Hou (1999) har tidigare forskning främst fokuserat på kvantitativa studier kring boendesegregation. Forskning som fokuserar på aspekter kring utanförskap och sociala band är en brist. Därför är denna studien av kvalitativ karaktär. 16 intervjuer med boende i områdena som presenteras ovan delar sina upplevelser kring utanförskap och gemenskap. Det insamlade materialet analyseras utifrån Mismatch hypotesen, Polariserings hypotesen och modifierad grannskapseffekt för att forma en ökad förståelse för segregationens påverkan på individens uppfattning om utanförskap och gemenskap.

1.1 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING

Syftet med studien är att undersöka hur individers känsla av utanförskap och gemenskap påverkas av boendesegregation genom en jämförelse av resursstarka och resurssvaga bostadsområden.

- Hur påverkar boendesegregationen individers uppfattning om utanförskap och gemenskap i resursstarka bostadsområden?
- Hur påverkar boendesegregationen individers uppfattning om utanförskap och gemenskap i resurssvaga bostadsområden?
- På vilket sätt uppfattar individer i resursstarka och resurssvaga områden varandras utanförskap och gemenskap?

1.2 AVGRÄNSNINGAR

Studien avgränsas till att enbart inkludera områden i Jönköpings län som relevant material för Bostadsmarknadsanalysen som släpps av Jönköpings Länsstyrelse varje år. För att säkerställa respondenternas kännedom om sitt område sattes en minimigräns på att respondenten bott 3 år i kommunen och minst 1 år i bostadsområdet. Fyra bostadsområden valdes ut, två i Jönköping och två i Vetlanda. I Jönköping har intervjuerna utförts med individer boende på Bymarken och på Råslätt. Snarlika områden i Vetlanda valdes därefter ut för att bredda studien och för att likheter och olikheter samt för att stärka slutsatserna kring de utsagor som framkom i intervjuerna. I Vetlanda kommun har intervjuerna utförts i Vetlanda centrum och Kantarellen. Dessa fyra områden resulterar i två resursstarka och två resurssvaga områden.

¹ Ekström, Mats; Bovärd Witala Bostäder. 2018. Personlig Kommunikation, 26 april.

1.4 DISPOSITION

Uppsatsen är disponerad på följande sätt. Första kapitlet presenterar studiens bakgrund och målsättning som inledning samt syfte och aktuella frågeställningar, därefter följer avgränsningar för valt område och disposition. I uppsatsens andra kapitel introduceras teoribildningar och tidigare forskning som ligger till grund för vad som tidigare forskats kring och vilka teoribildningar som kommer användas i analysen av materialet. I det tredje kapitlet beskrivs den valda metoden för studien, vilka steg och utgångspunkter som varit av relevans för att utföra undersökningen. I studiens fjärde kapitel presenteras det insamlade materialet. Utifrån utanförskap och gemenskap diskuteras respondenternas svar och tankar om dels sitt eget bostadsområde, dels det andra bostadsområdet och hur de som individer påverkas av sitt boende. Vidare i kapitel fem diskuteras resultatet i en analys där de valda teoribildningarna används, analysen är uppdelad under frågeställningarna om utanförskap och gemenskap. I studiens sista kapitel diskuteras det insamlade materialet och hur vidare forskning inom ämnet kan utföras.

2. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

Följande avsnitt introduceras med en definition av begreppet boendesegregation. Avsnittet presenterar valda teorier och tidigare forskning.

2.1 DEFINITION AV BOENDESEGREGATION

Segregation är definitionen av det rumsliga åtskiljandet mellan människor (Boverket, 2010). Boverket (2010) definierar begreppet *boendesegregation* som ett tillstånd eller en process där olika befolkningsgrupper bor åtskilda från varandra. Boendesegregation delas vanligtvis in i tre olika dimensioner:

1. Demografisk segregation - uppdelning efter ålder, hushållstyp eller kön
2. Socioekonomisk segregation - uppdelning efter inkomst, yrke eller socialgrupp
3. Etnisk segregation - uppdelning mellan grupper av olika nationaliteter, religion eller etnisk härkomst

2.2 TIDIGARE FORSKNING

Den tidigare forskningen om bostadssegregation har varierande utgångspunkter om vad som är grundorsakerna till att samhället har varit och förblir uppdelat. En gemensam utgångspunkt är att segregation är något oönskat men samtidigt minskar områdena som står för en blandning av låg- och höginkomsttagare, och de homogena områdena ökar successivt. Forskning gjord med de socioekonomiska faktorerna i huvudfokus visar att segregationen är en konsekvens av en omstrukturering i den globala ekonomin (Boverket, 2010). Även Giddens (2013) poängterar att det är en individs ekonomiska resurser som avgör bostadstyp, standard och område. Fortsättningsvis menar Giddens (2013) att det sker en stratifiering på bostadsmarknaden som har effekter på både hushåll och samhälle. Precis som individer kan åsidosättas från bättre bostäder så kan det ske liknande med områden som blir bortprioriterade. De fortsatta åsidosättningarna av områden leder till skillnader

som till exempel minskad säkerhet, mindre tillgång till olika serviceutbud samt sämre och färre grönområden.

Andersson et al. (2016) tar upp faktorn att en ekonomisk kris leder till en ökad boendesegregation. En ekonomisk kris förstör klyftorna i inkomstsegregation och inkomstpolarisering, vilket alltid slår hårdast mot de människor med lägre inkomst och som bor i mer resurssvaga områden. De som bor i resursstarka områden klarar sig i större utsträckning bättre då risken att de förlorar sina jobb i en lågkonjunktur är mindre. Bråmås et al. (2010) skriver om kopplingarna mellan resurssvaga områden och individer som känner sig fast i sina områden. Fenomenet om att känna sig fast i sitt bostadsområde baserats på individens ekonomiska tillgångar. Majoriteten av individer som känner sig fast, bor i resurssvaga områden och har sämre finansiella tillgångar som skapar svårigheter för dem att flytta därifrån.

Eftersom det finns tre olika boendeanternativ (hyresrätter, bostadsrätter och hus) i Sverige är samhället uppbyggt utefter områden som är starkt dominerade av en typ av kluster. Dessa kluster skapar en demografisk distinktion. I ett område kan ett kluster domineras av hyresrätter, medan ett annat kluster främst domineras av bostadsrätter (Andersson, 1999). I Sverige har det bedrivits mindre forskning om hur individer påverkas av sina bostadsområden, utan studier fokuserar mer på orsaker som skapar homogena bostadsområden. Medan andra studier visar att människor som växt upp i resurssvaga områden faktiskt ser dessa områden som hemma och inte har en negativ syn på områdena (Boverket, 2010). Studier motsäger varandra i fråga om trivsel och ekonomiska faktorer.

van Kempen och Özüekren (1998) tar även upp utanförskap i samhället som en viktig påverkansfaktor bakom boendesegregation. En effekt som påverkar hur individens interaktionsmönster ser ut är bostadens geografiska läge (Sundlöf, 2008). Enligt Sundlöf (2008) bidrar stora koncentrationer av ekonomiskt resurssvaga individer till en negativ inverkan på möjligheterna att integreras i samhället. Fortsättningsvis diskuteras tydliga sociala och kulturella skillnader, som kommer med segregation, innebär en följd av olika grundförutsättningar för hur socialisationsprocesser kommer att variera (Sundlöf, 2008).

Sammanfattningsvis går det att se tydliga mönster inom forskning som skett på samhällsnivå. Nedan presenteras två hypoteser som ligger till stöd för analysen av det insamlade datamaterialet och som introducerar faktorer som snarare påverkar individer. Ett stycke som presenterar de sociala relationerna inom bostadsområden avslutar kapitlet.

2.3 MISMATCH HYPOTASEN

Sundlöf (2010) skriver i sin doktorsavhandling, *Segregation och Karriärposition*, om *Mismatch hypotesen* som förklarar segregation utifrån ett perspektiv om att förändringar i nationalekonomin påverkar och leder till stora skillnader i välstånd hos privatpersoner. Klyftorna ökar successivt på grund utav att arbetsmarknaden söker mer intensivt efter kunskap. Sökandet och det konstanta uppdaterandet av kunskap leder till att de som saknar högre utbildning skapar en underklass, eftersom de inte kan bidra till den

kunskapsintensiva arbetsmarknaden och samhället. Hypotesen knyter samman det kunskapsintensiva samhället och den ökade segregationen genom inkomstnivåer (Sundlöf, 2010). Underklassen som skapas hamnar i områden som är mer resurssvaga, och bidrar till sämre utvecklingsnivåer än vad de resursstarka områdena gör (Andersson och Fransson, 2008).

De tydligaste tecknen på Mismatch hypotesens mönster är i centrala delar av städer, där uppdelningen syns allra tydligast. Segregationen sker genom de komplexa samspelet mellan strukturer i samhället vilket påverkar hushållens välstånd. Den högre inkomsten, som är ett resultat av en högre utbildning och kunskap, leder till ett högre välstånd i hushållet. De kan därav bosätta sig i mer centrala delar som frodas och är resursstarka. Motsatsen är då att de som har ett kunskaps-underskott har lägre inkomst och bosätter sig i områden som är resurssvaga. Hypotesen tar upp tankarna om att bli låst till det område som ens ekonomi hanterar, och att det är svårigheter att tas sig ur den *låsta* situationen (Andersson och Fransson, 2008).

En problematik med Mismatch hypotesen är att den i grunden speglar det amerikanska samhällets uppbyggnad, och att den då inte blir helt applicerbar på det svenska samhället. Sundlöf (2010) poängterar däremot i sin avhandling att utvecklingen i Sverige visar tydliga mönster på en segregation utifrån ekonomisk strukturförändring, vilket gör hypotesen applicerbar.

2.4 POLARISERINGS HYPOTASEN

Boendesegregation kan också förklaras genom Polariserings hypotesen, ett synsätt som främst fokuserar på den socioekonomiska aspekten av segregationen. Hypotesen innefattar antagandet om att det i högsta grad finns ett samband mellan globalisering, ekonomisk strukturförändring samt social polarisering mellan grupper. Sundlöf (2010) förklarar att klyftor i samhället växer i samband med att fler blir resursstarka, samtidigt som fler blir resurssvaga och poängterar vikten av att ta hänsyn till den socioekonomiska kontexten i samhället. Till skillnad från Mismatch hypotesen anser Polariserings hypotesen att det kommer finnas arbeten för lågutbildade men att utbudet på arbeten kommer att se annorlunda ut. Andersson och Fransson (2008) beskriver att servicenäringsektorn kommer att ta över efter den försvinnande tillverkningsindustrin, och på så sätt anser Polariserings hypotesen att det kommer finnas arbetstillfällen för lågutbildade. Hypotesen tar upp att det till och med kan finnas ett väldigt bra utbud av enkla arbeten även i städerna (van Kempen och Özüekren, 1998). Däremot kommer det finnas begränsade möjligheter för individerna att få skäligt betalt, vilket hindrar valfriheten till vilket bostadsområde man bor i (Andersson och Fransson, 2008). Trots att det skapas mer låginkomstarbeten så ersätter de medelinkomstarbeten istället och det skapar en polarisering av grupperna. Visserligen kommer servicenäringsektorn att bidra med arbeten till personer med lägre utbildning, men samtidigt kommer även efterfrågan på högutbildad arbetskraft att öka. I takt med stora skillnader i inkomst kommer den så kallade medelklassen att försvinna och således bara skapa en under- och överklass. Vidare uppmärksammas följderna av denna klassförändring, där främsta fokus ligger på hur låga inkomster och osäker arbetsmarknad

för med sig begränsad valfrihet i vilket område som är aktuellt att bosätta sig i. Polariserings hypotesen beskriver också hur den förändrade ekonomin skapar en ökad koncentration av kluster med låginkomsttagare (van Kempen och Özüekren, 1998).

Däremot har Polariserings hypotesen inte kunnat utvecklas helt utan kritik. Hamnet (1996) har kritiserat att hypotesen inte är aktuell för samhällen med utvecklad välfärd. Hamnet (1996) kritiserar också att välfärdsstater har en väldigt stor möjlighet att påverka eventuell utveckling av polarisering i och med höga skatter samt att välfärd inkluderar alla. Istället hävdar Hamnet (1996) att det snarare finns högre krav på arbetskraften och att det leder till en viss utestängning av de personer som inte kan möta den efterfrågade kompetensen.

2.5 SOCIALA RELATIONER INOM BOENDEOMRÅDET

I Boverkets rapport (2010) nämns att till följd av ökad segregation följer även ett större behov för forskning kring identitet. Dels för att resurssvaga områden ofta skapar en känsla av utanförskap men också för att det kan skapa en brist på mening i vardagslivet (ibid, 2010).

Olssons (1991) teori om grannskapets påverkan kallas "*modifierad grannskapsidé*". Teorin innebär att samhället har utvecklats på ett sätt så att grannar inte är lika beroende av varandra längre. Enligt teorin är samhället uppdelat i tre sfärer.

1. Den privata sfären - den egna lägenheten
2. Det lilla grannskapet - refererar till de personer som bor närmast, till exempel en trappuppgång, en gata eller en gård
3. Den lokala offentligheten - inkluderar det sociala livet utanför det lilla grannskapet. Till exempel verksamheter och passerande människor, det kan vara människor man känner utan att vara bekant, från andra sammanhang som bussen eller affären.

Vikten av de olika sfärerna, menar Olsson (1991) poängterar i vilken utsträckning grannskapet påverkar individens dagliga liv. *Den privata sfären* kan ses som ett resultat av en generell materiell standardhöjning med speciell hänsyn till radio, tv och tvättmaskin. Det har lett till en förändring i vilken utsträckning individer idag träffas. Den allmänna tvättstugekulturen är ett exempel på något som anses smidigare att ha i den privata sfären, men som också leder till en starkare linje mellan *den privata sfären* och *grannskapssfären* (ibid). Olsson (1991) fortsätter poängtera hur *grannskapssfären* är speciellt viktig när det handlar om identitet och trygghet. Det är när det finns lättsamma kontakter och respekt som Olsson (1991) rapporterar att grannskapet fungerar bra. Speciellt viktigt är i vilken grad individerna i området värdesätter en gemensam problemlösning och om de uppfattar att det är trevligt att mötas. I den tredje sfären, som är *den lokala offentligheten* refererar Olsson (1991) till de situationer utanför bostadsområdet, till exempel i affären, gårdar och torg. För trivselns skull behövs det en tillgång till olika typer av serviceutbud. Dessutom behöver området vara uppbyggt på ett gemytligt sätt som gör det attraktivt att befinna sig ute.

3. METOD

Nedan följer en redogörelse av studiens metodologiska utgångspunkter av det empiriska datamaterialet. Valet av respondenter och intervjuguide presenteras.

3.1 KVALITATIV METOD

Studien har genomförts med kvalitativa semi-strukturerade intervjuer då syftet är att undersöka hur individers uppfattning av utanförskap och gemenskap påverkas av boendesegregation. De semi-strukturerade intervjuerna bidrar med en djupgående redogörelse för hur individer i de fyra bostadsområdena, som representerar en urval i ett resursstarkt och ett resurssvagt område, uppfattar sin boendesituation avseende utanförskap och gemenskap.

Det är ett återkommande faktum att kvalitativa studier inte bör stödjas utifrån reliabilitet och validitet så som det görs inom kvantitativa studier. En kvalitativ studie har bättre möjlighet att samla in och analysera sitt material utifrån kriterierna tillförlitlighet och äkthet som Lincoln och Guba presenterat (Bryman, 2011). De två kriterierna används istället för specifika termer och metoder kring forskningens kvalitet. Under kriteriet kring tillförlitlighet har Lincoln och Guba delat upp delkriterier, (1) *trovärdighet*, (2) *överförbarhet*, (3) *pålitlighet* och (4) *en möjlighet att styrka och konfirmera* (Bryman, 2011). Dessa fyra kriterier presenteras löpande i kapitlet.

Totalt har 16 intervjuer utförts varav 9 stycken intervjuer via telefon (Bilaga 1, sid. 28-29). Bilaga 1 fyller funktionen om att ge en bild av respondenterna för att kunna appliceras vid eventuell *överföring* av resultat. Telefonintervjuerna utfördes enskilt med respondenten förutan på förfrågan av Valter och Vera som önskade genomföra intervjun tillsammans. En lösning som godkändes då det skapade trygghet för respondenterna, samt gjorde utrymme för bra kompletteringar av varandras svar. I enlighet med Bryman (2011) spelades samtalen in för att senare kunna transkriberas och skrivas ut för analys. Bryman (2011) tar upp nackdelarna som kan uppstå i och med att intervjuerna förs genom telefon. En telefonintervju saknar möjlighet att bedöma kroppsspråk hos respondenten som gör att minspel och gester inte kan räknas in som material. Bryman (2011) bedömer också att ett hinder med telefonintervju är tekniska svårigheter eftersom det finns risk för störningar på linjen. Men genom att ha utfört ett flertal tester bedömdes att tekniken inte var en faktor, utan snarare en fördel för respondenterna då de kände sig mindre övervakade. Telefonintervjuer tillåter en större flexibilitet då de kan utföras under tider som passar respondenterna bäst. De resterande 7 intervjuerna gjordes vid personliga möten med respondenterna. Intervjuerna med Runar och Rebecca utfördes i bokade konferensrum på respektives arbete, en lösning som underlättade i deras schema. Det skapade även en möjlighet då respondenterna kände sig mer bekväma i den miljö de var vana vid. Vidare utfördes intervjuerna med Raza och Bianca i bokade grupprum på högskolan i Jönköping. Bägge respondenter höll till i området kring högskolan och det utgjorde en effektiv lösning. Kontakt med respondenterna på Kantarellen togs ute i området. Efter förklaring av studien

samt godkännande av deltagande utfördes intervjuerna i respondenternas lägenheter. Lägenheten utgjorde då en trygg plats för respondenterna, i kontrast till det samlingsrum som stod till förfogande. De tre respondenterna på Kantarellen talade svenska med begränsningar, vilket kan ha påverkat deras utläggning av svaren. Ingen professionell tolk har använts, däremot har vänner och barn hjälp till att tolka ifall svårigheter att kommunicera uppstod. Användandet av närstående vänner samt barn förväntas inte påverka resultatet utan materialet bedöms fortfarande användbart. En skillnad mellan intervjuerna som gjordes vid personliga möten och de över telefon var följsamheten i frågorna och att det blev ett mer flytande samtal utav att göra intervjuerna vid personliga möten. Bryman (2011) beskriver det som en flexibilitet i och med att forskarna och respondenten uppfattar varandras miner och kroppsspråk. Båda skribenterna har deltagit i samtliga intervjuer. Medan den ena har haft ansvar för att driva intervjun framåt, har den andra har funnits till hjälp för att observera och plocka fram följdfrågor.

De 16 intervjuerna genomfördes under 10 dagar, och transkriberingen genomfördes parallellt med datainsamlingen. Alla respondenter var väl informerade om att intervjuerna kom att spelas in, med syfte att endast användas i studien samt andra former av publikationer. Bryman (2011) betonar vikten av att spela in intervjuer då forskare kan plocka upp både hur och vad respondenterna säger. Han fortsätter förklara att om intervjuerna inte spelas in kommer viktig information försvinna som kan påverka resultatet av studien. Samtliga respondenter godkände det med vetskap om att all information kom att behandlas konfidentiellt och att deras medverkan var anonym. Tabell 1 i Bilaga 1 (sid. 28-29) visar variation på längden av de 16 intervjuerna, där kortaste intervjun pågick i 15 minuter medan den längsta varade i 40 minuter. Citat från intervjuerna presenteras i studiens resultat för att visa på specifika resonemang kring respondenternas egna bostadsområden samt fördomar kring andra. Vissa citat har korrigerats eftersom vanliga återupprepningar och verbala tics kan störa förståelsen och flytet i det skriftliga språket (Bryman, 2011). Citat som anspelade och poängterade på utanförskap och gemenskap grupperades i resursstarka respektive resurssvaga områden.

Transkriberingen skedde kontinuerligt under de 10 dagarna som intervjuerna gjordes, fyra dagar ytterligare tillkom därefter för att slutföra transkribering. Bryman (2011) tar upp faktorn av att transkribering är en process som tar mycket tid men som resulterar i att respondenternas uttrycksätt och meningsuppbyggnader enklare kan plockas upp. Transkriberingen av intervjuerna bidrog med viktiga citat för sammanställningen av resultatet.

3.2 INTERVJUGUIDE

Med utgångspunkt i Lincoln och Gubas (1985, 1994) villkor i Bryman (2011) för *pålitlighet* utformades intervjuguiden utifrån formatet i semi-strukturerade intervjuer. Nedan diskuteras hur frågorna har valts ut i relation till studiens syfte och frågeställningar. En stark fördel med semi-strukturerade intervjuer är att de öppnar upp för flexibilitet och följdfrågor. Guiden var öppen för respondenternas egna tolkningar av frågorna, vilket bidrog till beskrivande svar (Bryman, 2011).

Intervjuguiden delades upp i fyra olika teman, (1) demografi, (2) valfrihet, (3) upplevelser om mitt område och (4) upplevelser om det andra området, och avslutades med två avslutande frågor. För att kunna koppla svaren till de teoretiska ramverken var det ett medvetet val att börja intervjun med demografiska frågor då det var av relevans för analysen av studien, samt för att se vem som bor var. Tanken är grundad i Brymans (2011) konstaterande om att börja intervjun med frågor som bekantar forskaren med vem respondenten är för att underlätta inför senare tolkning. De demografiska frågorna gick därefter vidare till nästa tema i intervjun, valfrihet. Vetskapen om till exempel utbildning, arbete, bostadsområde underlättade i valet av följdfrågor. Frågor i Tema 2 inriktas på valfriheten då de poängterar vilka faktorer som spelar in vid val av bostadsområde. Dessa frågor är ämnade att koppla ihop till Mismatch hypotesen samt Polariserings hypotesen. Senare ligger Tema 2 även till grund för kommande frågor i Tema 3 och 4. Det är i dessa teman som svaren om utanförskap och gemenskap konstateras och dessa kan kopplas till teorin om modifierade grannskapseffekter. De två avslutande frågorna valdes med grund i att avsluta intervjun för att undvika ett abrupt slut.

Intervjuguiden testades på vänner och familjemedlemmar innan den slutligen användes. De olika pilotstudierna gav information om hur frågorna behövde omformuleras och uttryckas för att inrikta sig på de områden studien ämnade att besvara. I och med att studien bygger på semi-strukturerade intervjuer lämnas mycket utrymme för respondenternas egna tolkningar av frågorna men behövde fortfarande hålla en viss inriktning av intervjun.

3.3 URVAL

Respondenterna har valts ut efter deras relevans för ämnet genom ett målinriktat urval (Bryman, 2011). Då avgränsningen tydligt kräver respondenter från 4 områden i Jönköpings Län, representerar respondenterna dessa områden för att ge en rättvis bild av individens uppfattning av hur boendesegregation påverkar känslan av utanförskap och gemenskap. Kontakten med respondenter i de resursvaga områdena har delvis nåtts genom en initial kontakt med Hyresrättsföreningen som har låtit studien kort presenteras på en föreläsning inför potentiella respondenter. Därefter kontaktades de individer som visat intresse för deltagande. Eftersom alla respondenter har lovats full anonymitet i studien har varje individ tilldelats en pseudonym. Första bokstaven i de tilldelade pseudonymerna har med avsikt matchats ihop med området personen i fråga bor. Meningen är att underlätta förståelsen i texten för en mer flytande läsning.

För att fylla kvoten med boende i egen ägt boende användes dels en snöbollsmetod, men även ett bekvämlighetsurval. Bekvämlighetsurvalet tog form genom att kontakta familjemedlemmar, chefer och kollegor som agerade hjälpmedel för att få tag på respondenter från resursstarka områden. Vidare tillämpades snöbollsmetoden genom att dessa respondenter i sin tur hjälpte till med att rekommendera ytterligare kontakter, främst i området Vetlanda. Det resulterade i en blandning av bekvämlighetsurval och snöbollsmetoden. Bekvämlighetsurvalet benämns som problematiskt då urvalsfunktionen kan komma att spela in i generaliseringen av svaren (Bryman, 2011) och därför

kompletteras studien med snöbollsmetoden. Kontakterna nyttjades endast för att få vidare kontakt med individer vi tidigare inte hade någon relation till för att få nyanserade svar. I enlighet med Lincoln och Gubas (1985, 1994) villkor om *trovärdighet* har respondenter valts ut som inte tidigare haft kontakt med skribenterna.

Tabellen i Bilaga 1 (sid. 27-28) presenterar respondenters pseudonymer, huvudsaklig sysselsättning, utbildningsnivå, ålder, personer i hushållet, bostadsområde, tid i nuvarande bostad samt datum för intervju. Tabellens avsikt är att för eventuell *överföring* av resultat, presentera vilka respondenterna är.

3.4 OBJEKTIVITET

Viktigt att ta hänsyn till i forskning är att behålla objektiviteten. Studien ska vara fri från värderingar och personliga åsikter, vilket bekräftar användandet av Lincoln och Gubas (1985, 1994) krav att *styrka och konfirmera* (Bryman, 2011). Då värderingar skapar förutfattade meningar är det viktigt att hålla dessa utanför forskningen. Det är inte alltid en enkel uppgift då värderingar finns i allt från valet av forskningsområdet till analysen av materialet. Då forskning har svårt att bedrivas helt värderingsfritt visar vi istället på *reflexivitet*, för att stärka medvetenheten kring vilken påverkan värderingar kan ha på studien (Bryman, 2011).

För att hålla objektiviteten så stor som möjligt valdes bostadsområden som ingen av oss bor i eller har bott i eftersom det skulle ha en påverkansfaktor på frågorna och uppfattningarna. Tidigare kunskap, eller med andra ord uppfattningar om områdena med rykten som cirkulerat har försökts sättas åt sidan för att se till vad respondenterna berättar i intervjuerna. Att ha neutralt förhållningssätt har varit viktigt vid intervjun i bedömning av följdfrågor och tonfall (Nilsson, 2014) Därav har reflexivitet varit betydelsefullt i utformning av intervjuguide, metod, analys och tolkning (Bryman, 2011). Värderingar har kommit upp i diskussioner om det insamlade materialet och analysen men motarbetats aktivt för att inte hamna med i studien eller påverka studien. Vi är väl medvetna om att det transkriberade materialet analyseras genom vår tolkning av respondenternas berättelser, men tillvägagångssättet bedöms ändå som pålitligt eftersom resultatet diskuterats för att undvika eventuella tolkningsfel.

3.5 ETISK HÄNSYNSTAGANDE

I och med att studien genomförts med kvalitativa semi-strukturerade intervjuer är det av största vikt att det gjordes med ett etiskt hänsynstagande. Studien har följt de etiska principerna, med störst hänsyn till *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*. Principerna ser till att respondenterna som deltar i intervjuerna fått information om vad studien handlar om och ämnar att undersöka (Se bilaga 3). Respondenterna hade möjlighet att välja ifall de vill delta eller inte, de blev även informerade om att deras personuppgifter behandlas konfidentiellt samt att all information endast nyttjas till studien även andra former av publikationer (se bilaga 4) (Bryman, 2011).

Det faktum att *informationskravet* och *samtyckeskravet* följs i den aktuella studien visar sig genom att innan påbörjad intervju presenterades ett informationsbrev där respondenterna informerades om att deltagande i studien var frivillig och anonym. Respondenterna informerades även om att det fanns möjlighet att när som helst avbryta sitt deltagande. Dessutom upplystes respondenterna om att samtalet spelades in för vidare transkribering, men att det insamlade materialet enbart hanterats för den aktuella studien. Det här säkrar även *nyttjandekravet* som är en viktig princip att följa. Vidare nämns individerna enbart med en pseudonym i studien, vilket även bekräftar användandet av *konfidentialitetskravet*. Däremot kan eventuella citat inkluderas i studien samt även andra former av publikationer, även där helt anonymt. För att säkra ett godkännande finns ett muntligt godkännande i början av det inspelade materialet. Genom att hantera intervjuer på det här sättet ges respondenten möjligheten att redan i början bli insatt i hanteringen av informationen och vad en eventuell medverkan innebär (Bryman, 2011).

4. RESULTAT

I följande avsnitt presenteras resultatet av de 16 utförda intervjuerna med personer från både resursstarka och resurssvaga områden. En redogörelse av tankar och citat som speglar frågeställningarna om utanförskap och gemenskap läggs fram.

4.1 UPPLEVT UTANFÖRSKAP

Flertalet respondenter från resursstarka områden har en stark åsikt om i vilken utsträckning individerna i de resurssvaga områdena känner utanförskap. Samtidigt finns inte samma upplevelse av utanförskap i de resurssvaga områdena.

4.1.1 RESURSSTARKA OMRÅDEN

Bymarken och Vetlanda centrum

Två av respondenterna reflekterar över att personer i resursstarka områden på något sätt upplever en känsla av utanförskap. Rut funderar högt kring det upplevda utanförskapet på Bymarken. Eftersom hon själv idag är pensionär, funderar hon på personer i liknande sits som sig själv, hon förklarar vikten av att hon själv är engagerad i aktiviteter för att känna en samhörighet. Hon berättar också att hon alltid har sökt kontakt med människor, oavsett vilken typ av folk det har varit. Att kontakten med grannarna idag inte är lika väsentlig som det har varit, reflekterar Rut över när det kommer till de äldre på Bymarken:

[...] jag vågar inte säga hur aktiva de är där, eller föreningsliv de har där alltså. Men det är lite svårigheter att hitta sällskap där eftersom det är lite avsidet och när man bor i sitt eget hus kanske man har inte så mycket kontakt med äldre.

Runar tycker istället att en eventuell känsla av utanförskap är självvald. Han utvecklar sin poäng genom att förklara hur individer som har högre lön flyttar till ett område som speglar personer med liknande eller högre lön. Han förklarar att när man väl har kommit upp till Bymarken har man väldigt höga inkomster och umgås därför bara med människor som

ligger på samma nivå. Han avslutar resonemanget med att säga “är det så att [de på] Bymarken känner sig utanför, tror jag det till stort sett är självvalt”.

Valter och Vera pratar inte om att de känner ett utanförskap utan snarare om ett innanförskap. Valter berättar att det sämsta med deras bostadsområde nu är att Ica Träffen som tidigare låg i närheten försvann, istället behöver de handla på Ica Maxi som är en mycket större affär. Vera berättar att när de handlade på Ica Träffen så var det 6 personer som jobbade där, och hon värdesatte att hon då kände alla. På Ica Maxi uppskattar hon det till 300 personer i personal, hon nämner också att detta inte alls skapar samma personliga möten som tidigare.

Bianca berättar att hon får positiva kommentarer om sitt bostadsområde, främst från personer som också bor där. Hon berättar också om aspekter som istället föreslår ett starkt innanförskap i området. “Mycket från de som bor här själva. Som kanske har samma socioekonomiska bakgrund [...] man håller om varandra”. Känslan av innanförskap var en del i avgörandet när det kom att flytta hemifrån och köpa en egen lägenhet, då valet föll på ett område som var henne väl bekant.

Även Benny förklarar valet av sitt boendeområde på ett snarlikt sätt, med större betoning av hur viktigt innanförskapet är.

[...] jag är född i närheten här, så mina områden var ju ganska begränsade. [...] Jag skulle ju inte vilja [...] titta på en solnedgång om man säger så.

Viktoria som är uppväxt i villa med sin familj förklarar istället sin boendesituation som “väldigt normal” och säker eftersom området bara består av massa villor, vilket i sig skapar en personlig trygghet för henne. Hon insinuerar att områdena med fler hyreslägenheter känns mer otrygga genom att säga “alltså jag bor ganska långt ifrån Kantarellen. Men jag har varit där några gånger och gått förbi. [...] alltså det är en otrygg plats att vara på. Skulle jag säga, jag skulle aldrig gått där själv”.

Resterande respondenter reflekterar inte överhuvudtaget om att det skulle finnas ett utanförskap i de resursstarka områdena. Istället kommer kommentarer som “nej, varför skulle de det?”.

Flertalet respondenter på Bymarken meddelade att det fanns önskemål att ha till exempel vårdcentral och liknande närmare, och att de idag förväntas ta bilen till Jönköping centrum för att handla eller gå till läkaren. Nuvarande situation sätter krav på att invånare åker över områdesgränserna för att utföra ärenden och träffa personer från andra områden, dessutom ställer det krav på tillgång till bil. Det satsas inte lika mycket på att öka serviceutbudet, dock framkommer det att det också funnits motsättningar när förslag om nyöppning av matvarubutik. Bianca berättar till exempel:

[...] det diskuteras där uppe att de vill ha en större mataffär för man åker ju till Maxi för att det är det närmsta, och det pratas om att Netto skulle byggas ut men det ville inte folk där uppe för de ville ha en ”riktig” affär, och det känns ju också lite sådär.

Sammanfattningsvis visar det tydligare tecken på ett innanförskap än utanförskap i de resursstarkare områdena. Respondenterna är väl medvetna om valen de gjort när de flyttade till bostadsområdena och vilka utbud som fanns.

4.1.2 RESURSSVAGA OMRÅDEN

Råslätt och Kantarellen

Samtliga respondenter kommenterar att personer i resurssvaga områden antagligen känner sig utanför samhället men att de istället skapar en gemenskap i området där de bor. Begrepp som “arbetslösa”, “samma språk” och “vill ha närhet till varandra” är återkommande genom alla svar.

Samtidigt som Viktoria beskriver sitt område som “väldigt normalt” och tryggt tror hon absolut att invånarna på Kantarellen känner ett utanförskap från samhället. Hon förtydligar det genom att säga:

[...] det är som att de blir samlade i en klump liksom. De kommer inte in i den svenska kulturen som de borde göra typ. Att det kan bli, att det är därför det blir väldigt mycket med kriminalitet. Alltså att de inte kommer in i det svenska.. svenska sättet typ eller så. [...] så jag tror inte att det är så jättemånga som jobbar utan de är med sjukskrivna typ.

Khaled, Karim och Kia på Kantarellen i Vetlanda använder sig återkommande av fraser som går att koppla till känslan av utanförskap. De berättar att det är svårt att träffa svenskar trots att det är en väldigt stark önskan. Medan barnen spelar fotboll och får svenska kompisar i skolan, är de vuxna kvar i aktiviteter som SFI där enbart läraren är svensk. Kia berättar att hon själv måste söka sig till exempelvis biblioteket för att träffa någon svensk. Gör hon inte det, förklarar hon att det blir lätt att bara sitta hemma och då också helt glömma bort svenskan. Kia förklarar också att eftersom hennes grannar inte heller pratar svenska finns det ingen att öva språket med, också något som Khaled och Karim instämmer i. Sonen till Karim tolkar åt sin pappa när svenskan i frågorna blir för svår. Han berättar “Det finns inget roligt, de ser ingen svensk eller något. Så de upplever det som ett fångelse”. Karim förklarar att “vi vill träffa svenska människor [...] vi har bara inte hittat dem”. På temat om utanförskap önskar samtliga respondenter på Kantarellen ett boende mer centralt i Vetlanda centrum för att få plats med alla familjemedlemmar, men eftersom en väldigt liten andel har arbete är det svårt att hitta ett boende i lagom storlek för rimligt pris.

Benny tror också att det finns ett upplevt utanförskap bland invånarna på Råslätt. Men istället för att enbart lägga skulden på de individer som bor där tar han upp aspekten om hur samhället har byggt området på ett sådan sätt att det exkluderas.

[...] det är klart att områdets... bara dess geografi så att säga, placerat på andra sidan motorvägen innebär ju en fysisk barriär som givetvis motsvarar en psykisk barriär. Och den psykiska barriären uppfattar nog dem människorna som bor där mycket starkare än vad någon som bara är på besök där kan göra.

Bodil förklarar Råslätt på följande sätt: ”Det är väl många familjer och släkter som bor där ute, som kanske vill ha närheten till varandra men, jag skulle nog ändå känna ett utanförskap.”

Vilhelm tänkte däremot att de inte alls kände utanförskap på det sättet. “Utan jag tror att de har hittat en samhörighet bland det bostadsområdet, eller i det bostadsområdet. Eller jag tror inte riktigt... faktiskt att folk i Kantarellen reflekterar som att de är utanför samhället och jag tror inte heller att folk utanför Kantarellen reflekterar som att de i Kantarellen är utanför. Jag tror inte folk tänker så alls faktiskt.”

Bianca presenterar problematiken istället som att “Jönköping exkluderar dem [invånarna på Råslätt], bokstavigt talat och gör ingenting åt det heller”. Dessutom förklarar hon det som att “Jag tror absolut att de känner sig... fast, ja jag vet inte... de har ju sitt [...] det blir ju ett eget samhället någonstans”.

Uppfattningen av utanförskap är inte lika starkt hos respondenterna på Råslätt. Istället framställs området som “en stad i staden”, och utvecklar resonemanget genom en beskrivning om att allt finns på Råslätt. Runar beskriver Råslätt med orden “Jag tror inte att det finns något område i hela kommunen som har lika bra serviceutbud som Råslätt har”. Allt från mataffärer till pub och vårdcentral finns att tillgå, något som snarare skapar gemenskap än utanförskap. Han fortsätter att förklara att när han tidigare arbetade, bodde och hade sin fritid på Råslätt fanns inget behov av att lämna och besöka andra stadsdelar. Situationen ser däremot annorlunda ut i jämförelsen Vetlanda centrum och Kantarellen. Såväl Khaled, Karim och Kia önskar att bo mer blandat för att det blir en alldeles för stor barriär mellan Kantarellen och Vetlanda centrum, helt utan några naturliga mötesplatser där invånare kan träffas.

Raza reflekterar över hur omgivningen påverkar individen. Han berättar att Råslätt fortfarande klassas som ett “utsatt område”, en etikett som tycks vara svår att bli av med. Gång på gång får Raza försvara sitt val att bo på Råslätt för sina kollegor som ifrågasätter hans val. Etiketten påverkar Razas egen syn på området genom att han förklarar att han själv inte har märkt av att det skulle varit speciellt osäkert på Råslätt, men eftersom han ofta får höra att det är utsatt så berättar han att han är extra försiktig. Raza tar även upp möjligheten att den höga arbetslösheten kan påverka andra individer i området, eftersom normen av arbetslöshet skapar en mer accepterad bild, än jämförelsevis Bymarken där majoriteten har ett arbete. Han motiverar det genom att berätta att “Jobb är viktigast”. Razas förklaring av varför individer uppfattar utanförskapet starkare på Råslätt än på Bymarken är kopplat till bristen av möjligheter på arbetsmarknaden. Han betonar speciellt vikten av arbete i relation till området, hur språkkunskaper leder till ett bättre jobb som till slut öppnar

upp för möjligheter att kunna bo i andra områden än bara Råslätt. Eftersom en högre inkomst leder till att familjer kan bo i lägenheter där alla faktiskt får plats, istället för att behöva trängas i små lägenheter enbart på grund av den låga hyran. Robert däremot säger att han inte alls påverkas av andras kommentarer eftersom det bara är en annan persons åsikt.

Sammanfattningsvis visar det sig att individer i resursstarka områden tillskriver utanförskap till individer i resurssvaga områden. Ingen av respondenterna boende på Råslätt känner ett utanförskap från resten av samhället, de trycker på att det faktum att det är "en stad i staden". Tvärtom känner boende på Kantarellen ett utanförskap, för att de känner sig isolerade.

4.2 EN KÄNSLA AV GEMENSKAP

Känslan av gemenskap är en viktig faktor för samtliga respondenter. Hur den gemenskapen ser ut och vad som definierar den ser däremot olika ut beroende på boendesituationens drag.

4.2.1 RESURSSTARKA OMRÅDEN

Bymarken och Vetlanda centrum

Boende i de resursstarka områdena lägger stor vikt vid att alla ser likadana ut och faktorer som samtliga respondenter lyfter är grannar i liknande ålder med liknande familjesammansättning.

Benny bor sedan 8 år tillbaka på Bymarken tillsammans med sin familj. Han berättar att han har en utbildningsnivå i graden doktor och ett arbete som universitetslärare och förklarar sitt område:

[...] om vi bortser från min ena granne som är pensionär så ser alla mina grannar exakt ut som jag själv. De är i åldersspannet 30-50 år och har 2-7 barn och har två bilar och har ungefär samma typ av jobb som jag.

Benny fortsätter att förklara vikten av jämlikar i området när det kom att leta nytt boende för 8 år sedan.

[...] om man specificerar upp de kraven jag hade på min boendeort så visste jag om att jag skulle hamna bland människor som var ungefär i samma situation som jag själv. [...] Alltså det är ju klart att förutsättningarna var mig väl bekanta när jag flyttade in här men det betyder inte att det var därför jag flyttade hit.

Bodil som tillsammans med sin man och ett barn också bor på Bymarken, beskriver området på ett liknande sätt.

Det är väldigt mycket barnfamiljer, de är nog alla runt samma ålder också, runt 30 till 40 [år] sådär, de flesta har barn. Etnicitet, det är nog rätt blandat, men majoriteten är väl svenskfödda eller vad man ska säga. [...] men lite medelklass sådär.

Valter och Vera bor sedan drygt 20 år tillbaka i ett resursstarkt område i Vetlanda. Med barn som precis flyttade hemifrån bor de kvar i huset de flyttat till när barnen var små.

Nio hus är det ju på vår lilla gata. Så det är ju enbart svenskar. Och just nu då ingen barnfamilj om man tänker sig barn under.. ja 18 år. Men när vi flyttade hit så var det ju [...] fyra barnfamiljer på den här gatan. Och de var ju nästan i samma åldrar också.

Att det finns grannsamverkan och en kultur att be grannar om hjälp vid behov är något samtliga respondenter bekräftar. Däremot är det ingen som umgås mer med varandra än att hälsa eller småprata över häcken på sommaren. Verner, som själv byggde sitt hus i Vetlanda för 43 år sedan, berättar att 5 av husen består av samma grannar som bor kvar sedan husen byggdes. Men han förklarar också relationen till sina grannar genom att berätta att "Vi umgås inte med grannarna så här att vi springer och dricker elvakaffe". Verner berättar däremot att de dukar upp med långbord om någon av dessa grannar fyller jämt för att fira. Liknande relation finns på Bymarken, Berit berättar att man hjälps åt om någon åker utomlands eller om det finns gemensamma projekt som man behöver stråla samman på, som bergvärme eller om man ska hugga ned ett träd. Men hon förklarar också att grannar inte umgås mer än utöver korta möten. Samtliga respondenter bekräftar att man vinkar eller hälsar på personer man möter på gatan, men att någon närmare relation än så finns inte längre. Att grannar inte är lika beroende av varandra längre bekräftas av Berit när hon förklarar att eftersom hennes barn bor i närheten finns det inget behov av att be grannarna om hjälp med att vattna blommor eller ta in tidningen när hon åker utomlands.

Samtliga respondenter säger sig ha en bra grannsamverkan och känna sig trygga i området, samtidigt som ingen av dem säger sig umgås med sina grannar. Benny förklarar relationen: "Det är klart man hälsar och pratar över häcken [...] Man hälsar på de människorna som rör sig i grannskapet generellt sätt". Vera förklarar på ett snarligt sätt att de inte umgås så väldigt mycket med grannarna, inte så pass att man kommer över och fikar eller tar en öl. Istället pratar man med de flesta runt omkring "lite lagom".

4.2.2 RESURSSVAGA OMRÅDEN

Råslätt och Kantarellen

Skillnader i preferenser mellan resursstarka och resurssvaga områden går att utläsa. I de resurssvaga områdena är det inte lika viktigt att bo bredvid personer som representerar en homogen grupp. Runar uttrycker:

Jaha, tror ni att det finns sånt? Att folk vill bo[...] alltså för mig personligen är det helt oviktigt [...] Nej jag har inga sådana tankar överhuvudtaget, vem som bor där. Det spelar ingen roll för mig.

Inom samma linje föredrar samtliga respondenter på Råslätt och Kantarellen att bo blandat, både en blandning med personer i olika åldrar och med olika bakgrund. Respondenterna boende på Råslätt berättar att i många fall pratar man med personer oberoende av vem personen är eller vart personen kommer ifrån. På liknande sätt efterfrågar respondenterna

boende på Kantarellen ett mer blandat boende. Både som ett sätt att påskynda integrationen, men även för att inlärningen av språket ska ske snabbare. Processen att bli inkluderad i samhället kortas ner om de på daglig basis träffar individer med svenskt ursprung, menar Karim. På frågan om eller hur grannarna umgås förklarar Karim att de tycker om att grilla ihop. Generellt umgås individer boende på Kantarellen väldigt mycket då de dricker kaffe på balkongen ihop, de övningskör ihop och hjälper till att laga grannens bil om det behövs. De har en stark gemenskap med varandra, men uttrycker gång på gång saknaden av gemenskap med personer av svenskt ursprung.

Rebecca förklarar gemenskapen på Råslätt genom att berätta hur grannarna bryr sig om varandra. Hon beskriver ett scenario vad som händer när någon inte har setts till på ett par dagar. Då frågar grannarna varandra ifall någon vet vad som hänt, ett system som är speciellt bra för äldre. "Jag tycker det är jättegott att vi [...] har den kontakten", säger hon fortsättningsvis om scenariot. Och på följande sätt förklarar hon gemenskapen på området:

Att bara gå där är levande [...]. För de är väldigt mycket ute på sommaren. De sitter ute och grillar och liksom pratar på ett helt annat sätt. Går du förbi så bara "kom, kom, kom" och så bjuder de in, så ska man sitta där. Och nästa gång är det jag som ska ha med något att bjuda på. Så det är en öppenhet på ett helt annat sätt.

Raza som har rötter från Afghanistan, har bott på både Bymarken och Råslätt och berättar om skillnaderna i de olika områdena. Han förklarar klimatet på Bymarken som kallt medan han istället beskriver Råslätt som ett område med varmare klimat. Raza berättar att när han flyttade in på Bymarken fick han mycket blickar och med det även en känsla om att de undrade "vad gör han här?". Men efter att ha bott där ett tag började grannarna känna igen honom och blickarna blev färre. Han förklarar också att det är inte alls samma känsla på Råslätt utan att han upplever det som ett mer inkluderande område.

Valter och Vera hade tidigare bott på Stens Väg i närheten av Kantarellen innan de bildade familj. De beskriver hur området såg ut när de bodde där genom att berätta att det inte fanns så mycket invandrare när de flyttade dit men att andelen ökade under tiden. De poängterar dock att ökningen av utlandsfödda inte var grunden till att de flyttade därifrån, utan snarare för att de behövde ett större boende. Önskemålen var markplan, tillgång till tvättmaskin och dylikt, något som det inte fanns möjlighet till på Stens Väg. De förklarar dock Kantarellen:

Alltså det är ju multikulturellt. [...] Barnen som bor där uppe och givetvis de vuxna med har nog väldigt mycket gemenskap [...] fast de kommer nog inte in i det svenska samhället så lätt för att just det bor så väldigt mycket människor med utländsk härkomst på ett och samma ställe. Och inte så mycket svenskar.

De återkopplar fortsättningsvis till under tiden de bodde på Stens Väg när de berättar att de stack ut på grund av sitt svenska ursprung. Men att de heller aldrig kände sig otrygga under sin tid i bostadsområdet.

Sammantaget går det säga att samtliga respondenter anser sig bo i områden med god gemenskap som skapar trygghet i området. Samtliga respondenter tycker sig ha god kontakt med andra personer i sin omgivning. Däremot visar det sig att engagemanget speglar det som är önskvärt för området man bor i. Gemenskapen beskrivs i de resursstarka områdena som att grannar strålar samman för gemensamma projekt i större grad än vad individer i resurssvaga områden gör. I de resurssvaga områdena läggs större betydelse på korta möten och att umgås. Skillnaderna visar sig störst i vilket behovet av god relation med grannar är. Grannsamverkan visar sig genom allt från att man hjälper sin granne att övningsköra till att man hjälps åt med planering för bergvärme.

4.3 OGRUNDADE UPPFATTNINGAR

Fördomar om det område respondenterna inte bor i visar sig vara en väsentlig del. Både stora generaliseringar i vem som bor där och vart de kommer ifrån.

4.3.1 RESURSSTARKA OMRÅDEN

Bymarken och Vetlanda centrum

Ofta klumpas invånarna i resurssvaga områden ihop till enbart invandrare och området Kantarellen förklaras av Verner som:

Ja de har ju kultur ofta ihop eller kulturen är likadan som kanske.. man känner trygghet i det också. [...] Jag menar kommer de hit då utlänningarna så är det nog inte så lätt att komma dit det bara bor svenskar. Så då kanske de hellre vill bo på ett sådant område så de kan prata med varandra.

Att både Råslätt och Kantarellen är mångkulturellt diskuteras av samtliga respondenter, ibland i samband med fraser som liknar “utan att jag vet så är det nog ganska få svenskar där”. På liknande sätt förklarar Bianca Råslätt som område:

[...] det finns sociala problem av att man bara trycker in alla som kommer till Sverige på ett och samma ställe och de integreras inte och då blir det kriminalitet och de här sakerna. [...] för mig har det en stämpel av kriminalitet.

Samtidigt är Bianca väl medveten om fördomar som hon själv får stå ut med från personer som inte bor i området. Bianca berättar att hon ofta får höra “jaha, är du ett sådant där bortskämt ”Bymarksbarn”?”. Hon förklarar att responsen på det självklart blir att hon försvarar sig själv genom att berätta att alla som är uppväxta där inte är bortskämda ”Bymarksbarn”. En viktig poängtering för henne är det finns hyresrätter på Bymarken också, inte bara villor. Det är speciellt viktigt för att dementera kommentarer om att alla är bortskämda.

Benny förklarar att eftersom Råslätt innefattar en visst typ av hus som ligger placerade på ett visst sätt, har ett visst antal våningar och ser ut på ett visst sätt resulterar det i att folk förstår att det bor andra människor på Råslätt än vad som bor på Bymarken. Benny nämner de attribut som förväntas av en person boende på Bymarken. Han tar speciellt upp attribut

som åsikter, ekonomi och beteende, men klargör tydligt att det inte nödvändigtvis är positiva attribut i det allmänna perspektivet. Vidare förklarar Benny att “det kan man gott tona ner. [...] Det behöver man inte dra någon uppmärksamhet till”.

7 av 8 respondenter från resursstarka områden presenterar problematiken på både Råslätt och Kantarellen till områdenas mångkulturella drag. Dessa 7 respondenter delar uppfattningen om att majoriteten av invånarna på både Råslätt och Kantarellen är av invandrabakgrund där personer inte har arbeten eller väldigt låg utbildningsnivå.

Bodil däremot har en annan uppfattning. Hon berättar att hennes inställning kring Råslätt har förändrats på senare år. Tidigare var det ett väldigt isolerat och segregerat område dit det inte fanns någon koppling. Men efter att ha spenderat mer tid där då hennes pappa bor i området, har den synen förändrats. Bodil berättar att eftersom han trivs så bra och berättar hur fantastiskt han tycker att området är, har det förändrat Bodils syn på Råslätt också.

4.3.2 RESURSSVAGA OMRÅDEN

Råslätt och Kantarellen

Till skillnad från Valters kommentar om att alla på Kantarellen är av samma kultur och talar samma språk beskriver Khaled att: ”Det finns olika människor här, araber, svenskar allt. Inte bara araber här”. Både Khaled och Karim har tidigare bott i Grekland där de bägge har arbetat. Khaled kommer ursprungligen från Syrien, men bodde i Grekland i 5 år innan han kom till Sverige. Karim har liknande bakgrund då han bott i Grekland i 25 år, och är också från Syrien. Kia däremot har sitt ursprung från Palestina men har spenderat den största delen av sitt vuxna liv i Iran innan hon kom till Sverige för 4 år sedan.

Runar på Råslätt beskriver sin trappuppgång på ett liknande vis eftersom de närmaste grannarna består av en blandning av ursprung med en ensamstående bosnisk kvinna, och en familj från Mellanöstern. Sammansättningen av personer i trappuppgången skapar en blandning av olika nationaliteter, då Runar är tysk, med grannar från forna Jugoslavien och Mellanöstern. Det här är också en anledning till att de boende inte naturligt delar en kultur eller ens ett modersmål många gånger. Trots att de inte delar ursprungsland nämner Runar att de delar religion.

De är i alla fall kristna, ortodoxa då. Det märks ju på när man är kristen och kommer därifrån. Och har lämnat Mellanöstern på grund av att man är kristen. Att man lever ut sin religion, ja men ganska fullt ut alltså. Det räcker med att man har haft dörren öppen [...] det räcker med att man tittar in i hallen och det hänger liksom kors där liksom på väggarna. Och liksom, så bär man på kors för att visa tydligt att man är kristen. Det är jag också, men du ser inga kors när du tittar in i lägenheten...och för mig, jag har inga kors på mig.

I linje med vad Benny säger om de attribut som personer som bor på Bymarken förväntas ha, diskuterar även Robert att det inte är vem som helst som kan bo där. “Har man en månadslön på 8000 så bor man inte där ute liksom”, säger han när han förklarar vilka

personer som bor på Bymarken. Det kopplar till andra respondenters kommentarer om att Bymarken skulle vara 'Jönköpings Gräddhylla' och att vissa attribut krävs för att bo där.

Runar berättar att han tidigare ägt en villa i Norrahammar [ett område utanför Jönköping] tillsammans med sin dåvarande fru. Men när de för lite mer än tio år sedan valde att sälja det för att flytta in i en hyresrätt på Råslätt, hade de fått mycket kommentar på beslutet. Runar tar upp exemplet när han berättade för sina arbetskollegor att de hade sålt huset, och alla hade börjat skratta för att de antagit att det varit ett skämt. "Att byta till hyresrätt är ju en sak, redan där tyckte man det var konstigt, men att det var till Råslätt var nästan ett... Man blev tveksam angående min hälsa om jag var psykiskt riktigt frisk". När Runar sedan förklarar hur han uppfattar Bymarken som område säger han: "Jag tror ju att många på Råslätt, de kan inte beskriva Bymarken. Eftersom Bymarken... Det är nog ett område där många som bor på Råslätt aldrig vistas".

Verner återkommer hela tiden till fraser som "hemskt område" och "vi hade aldrig kunnat tänka oss att bo där" när han förklarar Kantarellen. Även Viktoria använder liknande ord för att beskriva området, "en otrygg plats", "fattigt" och hon nämner även att "de triggas igång varandra och det händer kanske lite mer på det stället än vad det gör i mitt kvarter". Men Kia som bor i området nekar till dessa påståenden genom att insinuera att hon aldrig känner sig otrygg, och jämför det med Syrien.

Sammanfattningsvis visar majoriteten av respondenterna på vetskap om vilka fördomar som ligger på ens egna område. Främst personer i resursstarka områden känner en tendens av att behöva försvara området man bor på, medan personer i resurssvaga områden resonerade på ett annat sätt. På Råslätt och Kantarellen finns inte samma behov av att försvara sitt område, utan istället finns en önskan att fler individer skulle besöka områdena för att förhoppningsvis få sina fördomar motbevisade. Fördomarna ser olika ut beroende på om personen i fråga bor i ett resurssvagt eller resursstarkt område, däremot har de samma effekt. Huruvida respondenterna tar åt sig av de kommentarer de får eller de fördomar som finns är väldigt individuellt, och olika svar gavs oberoende av vilket område respondenten bodde i.

5. ANALYS

Studiens huvudsakliga syfte har varit att undersöka hur individers känsla av utanförskap och gemenskap påverkas av boendesegregation. Dessutom ämnar studien att undersöka hur individer i de bägge områdestyperna upplever varandras utanförskap och gemenskap. I följande kapitel sammanfattas och analyseras studiens resultat. Koppling till de teoretiska begreppen görs under rubriker av de tre teorierna.

5.1 MISMATCH HYPOTESEN

En känsla av att känna sig fast

Studien visar tydliga tecken på att studiens respondenter känner en begränsning i sitt val av boende på grund av ekonomiska förutsättningar. Mismatch hypotesen betonar en faktor

som handlar om att individer i vissa bostadsområden känner sig inlåsta på grund utav att de inte har ekonomiska förutsättningar för att flytta därifrån (Andersson och Fransson, 2008). Att respondenterna känner sig fast visas dock inte genom en känsla av utanförskap från resten av samhället utan snarare genom att de bygger upp en stark gemenskap och grannsamverkan i området. Trots att intervjufrågorna inte har ställts utifrån ett nationalekonomiskt perspektiv visar resultaten av studien på att boende på Kantarellen i Vetlanda kommun känner sig inlåsta. Invånare på Kantarellen gör jämförelsen att deras boende känns som ett fängelse de inte kan ta sig ifrån. I enlighet med Mismatch hypotesen som talar om det kunskapsintensiva samhället visar resultatet på en lägre utbildningsnivå för boende i resurssvaga områden (Sundlöf, 2010). De låga utbildningsnivåerna är också något som bekräftas i de bägge resurssvaga områdena, Råslätt och Kantarellen. Samtliga respondenter på Kantarellen har en bakgrund med 2-3 år i skolan, vilket respondenterna själva bedömer är ett problem då det är svårt att komma in på arbetsmarknaden och möjligheter för en skälig inkomst blir svårare.

I kontrast till de låga utbildningsnivåerna i de resurssvaga områdena visar studien på att respondenterna i de resursstarka områdena har högre utbildningsnivå. Till exempel så har de fyra respondenterna boende på Bymarken minst kandidatutbildning från högskolan. Betydelsen av en högre utbildning visas när respondenterna förklarar vilket typ av arbete de har. Precis som det kunskapsintensiva resonemanget i Mismatch hypotesen, ökar välståndet i hushållet (Andersson och Fransson, 2008) och respondenterna i de resursstarka områdena upplever att de kan göra det aktiva valet att bosätta sig mer centralt.

I enlighet med Mismatch hypotesen koncentreras respondenter med låg utbildningsnivå i resurssvaga områden eftersom det är vad deras ekonomi tillåter. Respondenterna boende på Bymarken och Vetlanda centrum resonerar kring det utanförskap de tror att boende på Råslätt och Kantarellen känner, något som byggs på deras tankar om bostadsområdenas ekonomiska tillgångar. De lägre ekonomiska tillgångarna resulterar i att resurssvaga områden är placerade längre ut från centrum, vilket är i enlighet med Mismatch hypotesens resonemang. Boende på Råslätt och Kantarellen tillskriver däremot inte sig själva eller boende på Bymarken och Vetlanda centrum ett utanförskap, utan talar istället om en gemenskap inom sitt bostadsområde och att det påverkar vilka människor som umgås med varandra. Gemenskapen lyfts fram mer mellan respondenterna i de resurssvaga områdena än i de resursstarka områdena.

5.2 POLARISERINGS HYPOTESEN

Valfrihet i relation till ekonomiska förutsättningar

Polariserings hypotesen tar upp det faktum att då efterfrågan av högutbildad arbetskraft ökar blir resultatet att medelklassen försvinner i samhället. Det är förändringar i yrkesstruktur och inkomstfördelning som anses skapa förändringar på bostadsmarknaden och vidare även skapa boendesegregation. Polariserings hypotesen lyfter det faktum att välfärden i Sverige förhindrar en utpräglad underklass, då välfärden förhindrar folk att leva i fattigdom.

Respondenter med högskoleutbildning och ett tjänstemannaarbete på kommunal nivå väljer fortfarande att bo i resurssvaga områden, som Råslätt. Det resulterar i något som visar på en medelklass som fortfarande får skäligt betalt och samtidigt bor i områden med lägre hyra, i enlighet med Polariserings hypotesen. Respondenterna förklarar att valfriheten är en viktig del i vilket område individen väljer att bosätta sig i. Polariserings hypotesen poängterar att en viktig faktor i att välja ett resurssvagt område är det starka serviceutbudet som finns i området, eftersom det tydligt speglar den socio-ekonomiska kontexten (Sundlöf, 2010). Respondenterna i resurssvaga områden rapporterar dessutom en stark gemenskap. De förklarar att istället för att vara beroende av en egen bil erbjuder grannar och bekanta samåkning i stor utsträckning eftersom nära relationer värdesätts. Resultaten visar också på att det finns individer i resursstarka områden, Bymarken och Vetlanda centrum, som har en lägre utbildningsnivå. En respondent boende i egen ägt boende i Vetlanda centrum har 7 års utbildning, och är nu pensionär. Respondenter berättar att det fanns en valfrihet att flytta dit när villan byggdes men att valfriheten att flytta därifrån inte det samma. Sedan respondenten byggde sitt hus för 40 år sedan har den ekonomiska situationen förändrats och enligt Polariserings hypotesen hade det idag inte varit lika enkelt för honom att bygga det huset så centralt utan ett mer välbetalt jobb.

5.3 MODIFIERAD GRANSKAPSEFFEKT

Grannskapets påverkan på utanförskap och gemenskap

Samtliga respondenter i studien beskriver grannsamverkan i sina bostadsområden som både god och väldigt viktig. Det finns däremot olika krav på vilken slags grannsamverkan som är önskvärd. Boenden i de resursstarka områdena, Bymarken och Vetlanda centrum, berättar att de inte har ett stort behov av att umgås eller ha en nära relation med sina grannar på en daglig basis som boenden på Råslätt och Kantarellen berättar att de värdesätter.

Utifrån de tre dimensionerna i Olssons (1991) modifierad grannskapseffekt visar det sig att grannar i de resursstarka områdena värdesätter gemensam problemlösning. Respondenterna berättar att de hjälps åt med stora saker, som till exempel när ett träd ska tas ner, vilket de ser som en trygghet. Däremot har de ingen ytterligare relation än när de behöver hjälpas åt. Resonemanget kan kopplas samman med *den privata sfären* som beskrivs ha en stark effekt i områden där de boende tyr sig mer till sitt egna hus än till området (Olsson, 1991). Utifrån teorin beskrivs det som att det blir en uppbyggnad av området som inte tillåter individer att träffas i samma utsträckning och skapa djupare kontakter, och då speciellt i relation till resursstarka områden. I de resurssvaga områdena berättar respondenterna att de inte behöver arbeta gemensamt med större projekt eftersom det sköts av bostadsföreningen eller speciellt ansvariga. Dimensionen *det lilla grannskapet* skulle beskriva de gemensamma utrymmena som platser för att skapa en nära relation till sina grannar (Olsson, 1991). Dimensionen bekräftas även av flertalet respondenter i resurssvaga områden som förklarar att allmänna grillplatser och grönytor skapar utrymmen där grannar kan umgås och skapa kontakt, vilket de poängterar skapar en stark gemenskap och trygghet. Studien visar att i de resurssvaga områdena erbjuds fler tillfällen att engagera sig. På Råslätt finns ett upplägg med tillgång till badhus och olika aktiviteter som uppmannar till engagemang. Det gör att *den lokala offentligheten* binder ihop individer som

bor i området för att skapa en stark gemenskap, vilket respondenterna i resurssvaga områden ofta återkommer till under intervjuerna. Däremot finns inte samma möjligheter att träffas i *den lokala offentligheten* för boende i de resursstarka områdena, de hävdar att de förväntas ta ett större eget ansvar i föreningsliv och i möten med olika människor, vilket de också var medvetna om vid valet av bostadsområde.

6. SLUTSATS

Studiens syfte var att genom kvalitativa intervjuer undersöka hur boendesegregation påverkar individers känsla av utanförskap och gemenskap. Undersökningen har gjorts genom att jämföra fyra bostadsområden som representerar två resursstarka och två resurssvaga områden.

I undersökningen blev det tydligt att utanförskap är något som respondenterna i respektive områden i studien tillskriver varandra. Respondenterna i de resursstarka områdena upplevde inte ett utanförskap, men hade inga svårigheter att tillskriva andra det. På liknande sätt förklarar respondenterna i de resurssvaga områdena att de inte upplever ett utanförskap, men är mer aktsamma i att beskriva de resursstarka områdena med utanförskap. I tre av fyra områden pratades det gott om sina bostadsområden. Undantaget var boende på Kantarellen som visade en mer negativ syn på sitt bostadsområde genom att förklara hur området upplevs som ett fängelse och en känsla av att vara isolerad från resten av samhället. Boende i de resurssvaga områdena (Kantarellen och Råslätt) talade om en stark gemenskap med sina grannar. De betonar vikten av hur flera mötesplatser och större öppna ytor gör det möjligt att skapa kontakt med sina grannar i resurssvaga områden. Respondenterna framhäver hur möjligheter till att grilla, ha picknick i gräset och låta barnen leka på gården skapar ett levande område. I de resursstarka områdena förklarar respondenterna hur gemenskapen istället skapas utifrån de korta mötena och de sporadiska samtalen över häcken. Samtliga respondenter i resursstarka områden förklarar hur grannarna speglar varandra i exempelvis ålder, utbildning och etnicitet.

Utifrån frågeställningarna kring utanförskap och gemenskap visar studiens resultat att respondenternas gemenskap upplevdes starkare än utanförskapet. Det bekräftas genom att endast ett av de resurssvaga områdena upplevde ett utanförskap. Återkommande i intervjuerna med respondenterna var hur de upplevde det som jobbigt när deras bostadsområden kritiserades eller generaliserades. Respondenterna reagerade negativt på uttryck så som ”fattigt och kriminellt” i de resurssvaga områdena gentemot ”Jönköpings gräddhylla” i de resursstarka. I både de resursstarka och resurssvaga bostadsområdena framkom också hur de blev upprymda av positiva reaktioner om respektive område.

Resultatet av studien är inte representativt för en hel population och kan därmed inte generaliseras på grund av begränsningar i urvalet. Bryman (2011) tar upp svårigheter i att generalisera resultat i kvalitativa studier eftersom det är ett begränsat område där intervjuerna har utförts. Däremot kan studien om individers upplevelser av utanförskap och gemenskap ligga som grund till framtida forskning inom boendesegregation.

7. FRAMTIDA FORSKNING

Studien mynnar ut i flera intressanta aspekter för vidare forskning, speciellt studier med ett större urval i en större geografisk kontext. Något som kommit upp mycket i diskussionen kring boendesegregation har varit hur media porträtterar olika områden. Ett exempel på medias påverkan är hur brott i centrala Jönköping benämns med gatunamn medan på Råslätt benämns brott med område, vilket sprider fortsatta fördomar. En annan intressant aspekt att undersöka är genusperspektivet, hur män och kvinnor upplever och påverkas olika av situationen. Vidare forskning hade med fördel också kunnat fokusera på olika åldersgrupper, för att undersöka viktiga faktorer i valet av boende.

REFERENSER

- Andersson, R. (1999). Divided cities as a Policy-based notion in Sweden. *Housing studies*. Vol. 14, No.5, 601-624.
- Andersson, E., & Fransson, U. (2008). Från Babylon och Chicago till Fittja. i Magnusson Turner, L. (red.). *Den Delade staden*. Umeå: Boréa, 85-118.
- Andersson, R. & Hedman, L. (2016). Economic decline and residential segregation: a Swedish study with focus on Malm., *Urban Geography*, 37:5, 748-768, DOI:10.1080/02723638.2015.1133993
- Balakrishnan T.R. & Hou F. (1999). Socioeconomic integration and spatial residential patterns of immigrant groups in Canada. *Population research and policy review*. 18: 201-217.
- Boverket. (2010). *Boendesegregation – orsaker och mekanismer. En genomgång av aktuell forskning*. Bilaga 1 till rapporten Socialt hållbar stadsutveckling – en kunskapsöversikt.
- Boverket. (2014). *Under miljonprogrammet byggdes en miljon bostäder*. <http://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/stadsutveckling/miljonprogrammet/> (hämtad: 2018-04-26)
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3rd uppl. Malmö: Liber.
- Bråmås, Å. & Andersson, R. (2010). Examining possible explanations for ethnic housing segmentation in Uppsala, Sweden. *Journal of Housing and the Built Environment* (2010) 25:331–352.
- Giddens, A., & Sutton, P. W. (2013). *Sociologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Hamnet, C. (1996). Social Polarisation, Economic Restructuring and Welfare State Regimes. *Urban Studies*. Vol. 33. No.8, 1407-1430.
- Jonkoping.se. (2016a). *Statistisk årsbok*. <https://www.jonkoping.se/download/18.2cc89a1e15cfe7f09ad4025/1499955937110/321%20R%C3%A5sl%C3%A4tt.pdf> (hämtad: 2018-04-24)
- Jonkoping.se. (2016b). *Statistisk årsbok*. <https://www.jonkoping.se/download/18.2cc89a1e15cfe7f09ad4013/1499955936020/221%20Bymarken.pdf> (hämtad: 2018-04-24)

Länsstyrelsen i Jönköpings Län. (2017). *Bostadsmarknadsanalys i Jönköpings Län*.
<http://www.lansstyrelsen.se/Jonkoping/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2017/2017-20-Bostadsmarknadsanalys-Jonkopings-lan-2017.pdf> (hämtad: 2018-03-12)

Mistra Urban Futures. (2014). Segregation - utbredning, orsaker, effekter och möjliga åtgärder: Ett kunskapsunderlag om segregation inom projekt KAIROS. (Mistra Urban Futures Paper 2014:3). Gothenburg: Mistra Urban Futures. (hämtad: 2018-03-13)

Nilsson, M. (2014). Att samla in kvalitativ data – halvstrukturerade intervjuer. I Hjerm, M., Lindgren, S och Nilsson, M. *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. 2 upplaga. Malmö: Gleerups Utbildning AB, 149-161.

Olsson, S. (1991). Grannskapet som socialt ideal och som planeringsidé. I Bergman, B., Hjärne, L, och Olsson, S., (red.) *Stadsliv och grannskap*. Gävle: Gävle Offset, 68-79.

Sundlöf, P. (2008). *Segregation och karriärposition: En studie av boendeomgivningens betydelse för utbildning, sysselsättning och inkomst bland yngre i stockholmsregionen*. Diss., Uppsala universitet.

Van Kempen, R. & Özüerkeren A.S. (1998). Ethnic segregation in cities: New forms and explanations in a dynamic world. *Urban Studies*; London Vol. 35, Iss. 10: 1631-1656.

Vetlanda Kommun. (2018). *Fördjupad översiktsplan för Vetlanda tätort*.
<https://vetlanda.se/download/18.27fe9daf161b97517fe4beee/1519924430467/F%C3%96P%20Vetlanda.pdf> (hämtad: 2018-04-26)

BILAGA 1. PRESENTATION AV RESPONDENTER

<i>Namn</i>	<i>Huvudsaklig sysselsättning</i>	<i>Utbildning</i>	<i>Ålder</i>	<i>Personer i hushåll</i>	<i>Bostadsområde</i>	<i>Tid i nuvarande bostad</i>	<i>Datum</i>
<i>Verner</i>	Pensionär		7 80 år	2	Vetlanda centrum	43 år	24/4 2018
<i>Viktoria</i>	Studerande		12 19 år	2	Vetlanda centrum	16 år	24/4 2018
<i>Vilhelm</i>	Studerande		12 19 år	2	Vetlanda centrum	19 år	25/4 2018
<i>Bodil</i>	Mammaledig/ ekonomiutbildad		15 31 år	3	Jönköpings kommun Bymarken	2 år	25/4 2018
<i>Valter Vera</i>	Administrativt arbete		11 59 år 11 50 år	2	Vetlanda centrum	20 år	26/4 2018
<i>Bianca</i>	Studerande		12 21 år	2	Jönköpings kommun Bymarken	1 år	26/4 2018
<i>Robert</i>	Lagerarbetare		9 36 år	1	Jönköpings kommun Råslätt	8 år	26/4 2018
<i>Berit</i>	It-specialist		15 57 år	2	Jönköpings kommun Bymarken	20 år	26/4 2018
<i>Rebecca</i>	Tjänsteman		14 53 år	1	Jönköpings kommun Råslätt	16 år	27/4 2018

<i>Benny</i>	Professor	22 40 år	4	Jönköpings kommun Bymarken	8 år	27/4 2018
<i>Raza</i>	Tjänsteman	12 21 år	2	Jönköpings kommun Råslätt	1 år	27/4 2018
<i>Runar</i>	Tjänsteman	15 60 år	1	Jönköpings kommun Råslätt	22 år	30/4 2018
<i>Karim</i>	Hantverkare	2 50 år	3	Vetlanda kommun Kantarellen	3 år	2/5 2018
<i>Khaled</i>	Butiksägare	2 52 år	9	Vetlanda kommun Kantarellen	4 år	2/5 2018
<i>Kia</i>	Arbetssökande	3 50 år	3	Vetlanda kommun Kantarellen	4 år	2/5 2018
<i>Rut</i>	Pensionär	12 68 år	1	Jönköpings kommun Råslätt	ca 30 år	4/5 2018

BILAGA 2. INTERVJUGUIDE

Tema 1: Demografi

1. Ålder
2. Kommun
3. Huvudsaklig sysselsättning
4. Utbildningsnivå
5. Bor du i hyresrätt eller eget ägt boende?
6. Hur länge har du bott där?
7. Hur ser din boendesituation ut? Antal personer i hushållet?
→ Ensam, familj, inneboende, särbo

Tema 2: Valfrihet

8. Bor du där du vill bo? Om nej, varför inte?
9. Upplevde du att du kunde välja vart du ville bo?
→ Vilka faktorer var viktiga i ditt önskemål?
10. Varför valde du att bosätta dig här?
11. Hur upplever du ditt område?
→ Känner du dig någonsin otrygg?
12. Hur skulle du beskriva dina grannar
→ etnicitet, ålder, familjesammansättning
13. Vad är det bästa med att bo där du bor?
14. Vad är det sämsta med att bo där du bor?
15. Vad är det sämsta med att bo där du bor?
16. Hur ser ditt kontaktnät ut i det här området?
→ vänner, familj, grannar, bekanta
17. Hur skulle du beskriva er grannsamverkan?

Tema 3: Upplevelser om mitt område

18. Vad tror du andra tänker om ditt område?
19. Hur reagerar andra när du berättar vart du bor?
20. Hur skulle du beskriva ditt område för någon som inte har varit där tidigare?
→ personer som bor där (ålder, familj/ensamstående/multikulturellt), mötesplatser som finns (torget, idrottsanläggningar), fritidsanläggningar (gym, tennis, motionsspår)
→ vad för slags personer bor där? Vad tänker du att de har för utbildning?
21. Om du möter kommentarer om *ditt område*, hur känner du att det påverkar dig?
22. Hur ser serviceutbudet ut i ditt område? Är det något som är viktigt?
→ affär, bank, vårdcentral, apotek, kollektivtrafik
23. Hur viktigt är det för dig att bo nära jämlingar?
→ Varför, varför inte?

Tema 4: Upplevelser om de andras område

24. Hur skulle du beskriva *det andra* området?
25. Vad för slags arbeten skulle du säga att de har det i *det andra området*?
26. När du tänker på det andra området, vilka ord kommer upp först?
27. Tror du invånarna i *det andra området* känner utanförskap från samhället?

Tema 5: Avslutande frågor

28. Om du fick välja helt fritt, vart i Jönköpings Län skulle du vilja bo?
29. Om du fick välja helt fritt, hur skulle du vilja bo?

Är det något du vill tillägga?

BILAGA 3. INFORMATIONSBREV

Hej, tack för att du vill delta i vår studie.

Vi heter Beatrice och Ellen. Vi läser nu sista terminen på Internationellt arbete på Jönköping University. Vi utför just nu en studie om boendesegregation i Jönköpings län på uppdrag av Länsstyrelsen i Jönköping för Bostadsmarknadsanalysen 2018. Syftet med studien är att undersöka boendesegregation utifrån ett individperspektiv genom att jämföra två typer av bostadsområden i Jönköpings län.

Vi kommer ställa lite frågor kring hur man uppfattar sitt egna område, hur man uppfattar ett annat område i samma stad och hur man hamnat där. Intervjun kommer pågå ungefär 30 minuter men du kan när som helst avbryta din medverkan.

Det insamlade materialet kommer hanteras konfidentiellt och ingen information kommer rapporteras med namn. Inspelningen kommer enbart hanteras av forskarna, men eventuellt kommer vissa citat användas från det transkriberade materialet i Länsstyrelsens Bostadsmarknadsanalys - även där utan namn.

Tack för att du vill delta i vår studie.

Ytterligare information fås av

Beatrice rube1411@student.ju.se eller 072-7044315

Ellen adel1594@student.ju.se eller 073-3611974

BILAGA 4. SAMTYCKE: DELTAGARE

Jag har blivit muntligt/skriftligt informerad om vad studien handlar om. I och med en underskrift godkänner jag att samtalet spelas in, men jag är också införstådd med att det inspelade materialet enbart nyttjas av forskarna. Jag är medveten om att mitt deltagande är frivilligt och att jag kan avbryta när jag vill.

Underskrift:

Namnförtydligande:

Datum: